

האקדמיה ללשון העברית

הוועדה לזואולוגיה

עדכון שמות זוחלי ארץ-ישראל

סיוון תשפ"ה, יוני 2025

הקדמה

מרבית שמות זוחלי ארצנו נכללו במילון הגדול של האקדמיה ללשון העברית לשמות בעלי החיים של ארץ ישראל משנת תשכ"ג (1963). קדמה לו רשימת שמות עבריים של זוחלים ודורחיים המצויים בארץ שפרסם ועד הלשון ב"לשוננו" (כרך ט) בשנת תרצ"ח (1938). בשנת תש"ס (2000) אושרה באקדמיה רשימת השלמות ותיקונים לשמות הזוחלים, וכעת, משהורגש שוב הצורך בעדכון הרשימה, נרתמו למלאכה המומחים לזוחלים ד"ר בעז שחם מן האוניברסיטה העברית בירושלים ופרופ' שי מאירי מאוניברסיטת תל אביב. בידם סייעו גם מומחי הזוחלים איתן אביטל, אסף אוזן, פרופ' עמוס בוסקילה, סיימון גיימיסון, עקיבא טופר, יאן ליברמן, בן שרמייסטר, ד"ר קארין תמר וכן מקים אתר BioDB אסף לוי, שהשתתפו בישיבות הוועדה לזואולוגיה באקדמיה.

השינויים והתיקונים המוצעים נידונו בוועדה בשלוש ישיבות במחצית הראשונה של תשפ"ה. ניתנו בהן שמות עבריים למינים חדשים, ונוספו שמות לוואי לכמה מינים שנקבע להם בעבר רק שם הסוג בהיותם המין היחיד בסוגם בארץ. בכמה וכמה מקרים תוקן השם המדעי שניתן במילוני האקדמיה. שינוי שם עברי ותיק שנקבע נעשה במשורה, והדוגמה הבולטת היא צפצפון שחור ששמו שונה לשפ"ף עיגודי. הרשימה הופצה להערות הציבור וחברי האקדמיה באדר תשפ"ה (מרץ 2025), ובתחילת אייר נידונו ההערות בוועדה לזואולוגיה. ב"ז באייר נידונה ואושרה הרשימה בוועדת המינוח המרכזית, אולם לאחר ביקשה הוועדה לזואולוגיה לדון בכמה משמות המינים דיון נוסף. בעקבות הדיון הוצעו שינויים מעטים, והם אושרו בוועדת המינוח המרכזית בט' בסיוון.

חברי הוועדה לזואולוגיה: נציגי האקדמיה – חבר האקדמיה פרופ' סיריל אסלנוב ועובדת האקדמיה לשעבר ד"ר קרן דובנוב; מקרב אנשי המקצוע – ד"ר אייל ברחור, ד"ר עוז בריהודה, ד"ר דני גולני, ד"ר ליאת גדרון (יו"ר), חגי הלל, פרופ' יוסף הלר, ד"ר זהר ינאי, דפנה לב, אריאל לייב פרידמן. מרכז הוועדה: ד"ר ברק דן.

הרשימה אושרה בישיבת המליאה ביום י"ג בסיוון תשפ"ה (9 ביוני 2025; ישיבה צה).

השם העברי	השם המדעי	
שְׁנוּנִית מִצְרִית	<i>Acanthodactylus aegyptius</i>	1.
שְׁנוּנִית הָאז	<i>Acanthodactylus haasi</i>	2.
שְׁנוּנִית הָעֶרְבָה	<i>Acanthodactylus opheodurus</i>	3.
שְׂמָמִית אֵילוֹת	<i>Hemidactylus granosus</i>	4.
שְׂמָמִית־חוֹמוֹת מְנַקֶּדֶת	<i>Tarentola annularis</i>	5.
זוּטִית דִּקְתָּרָגֶל	<i>Tropiocolotes nattereri</i>	6.
זוּטִית הַנֶּגֶב	<i>Tropiocolotes yomtovi</i>	7.
אַנּוֹלִיס חוּם	<i>Anolis sagrei</i>	8.
זִיקִית מְבַהֶקֶת	<i>Chamaeleo chamaeleon</i>	9.
עֵינָחֵשׁ נָאָה [ברבים : עֵינָחֵשִׁים נָאִים]	<i>Ophisops elegans</i>	10.
לְטָאֵת הַחֶרְמוֹן	<i>Phoenicolacerta kulzeri</i>	11.
קִמְטוֹן חֶרֶשׁ	<i>Pseudopus apodus</i>	12.
מְנִיפְנִיתִיִּים [משפחה]	Phyllodactylidae	13.
חֶרְדוֹן סֶלְעִים	<i>Pseudotrapelus aqabensis</i>	14.
שְׂרָפִיִּים [משפחה]	Atractaspidae	15.
שְׂרָף עִירָגְדִי	<i>Atractaspis engaddensis</i>	16.
שֶׁלֹן קוֹלָר	<i>Eirenis levantinus</i>	17.
אַפְּעָה מְגוֹן	<i>Echis coloratus</i>	18.
חֶנֶק מְשַׁרֵץ	<i>Eryx jaculus</i>	19.
נְחִשְׁחוֹלוֹת חֶרְטוֹמָן	<i>Lytorhynchus diadema</i>	20.
נְחִשְׁכֶּפֶה מְזֻרְחִי	<i>Macroprotodon cucullatus</i>	21.
נְחִשְׁמִים מְשֻׁבָּץ	<i>Natrix tessellata</i>	22.
מְחֶרֶזְנִיִּים [משפחה]	Micrelapidae	23.
מְחֶרֶזְוֹן מְגוֹן	<i>Micrelaps muelleri</i>	24.
זַעֲמֹן סִינִי	<i>Platycephalus sinai</i>	25.
אַרְבַּע־קוֹנִיִּים [משפחה]	Psammophiidae	26.
שְׂפִיפּוֹן הַנֶּגֶב	<i>Pseudocerastes fieldi</i>	27.
שְׁחֶרֶרֶאֶשׁ מְצוִי	<i>Rhynchocalamus melanocephalus</i>	28.
שְׁחֶרֶרֶאֶשׁ דְּרוֹמִי	<i>Rhynchocalamus dayanae</i>	29.
צִבְּיוֹן אֶדְס־אֶזֶן	<i>Trachemys scripta</i>	30.
צִבְּרֶךְ הַיָּאוֹר	<i>Trionyx triunguis</i>	31.
צִבְּיָבֶשֶׁה [משפחה]	Testudinidae	32.
צִבְּיָם [משפחה]	Chelonidae	33.
צִבְּיָצוֹת [משפחה]	Geoemydidae	34.
צִבְּצוֹת מְצוִי	<i>Mauremys rivulata</i>	35.
צִבְּאָמִים אִירוּפִי	<i>Emys orbicularis</i>	36.

כמו כן יתוקנו ויעודכנו השמות המדעיים במילוני האקדמיה של הזוחלים האלה :

השם המדעי במילוני האקדמיה	השם המדעי המעודכן	השם העברי	
<i>Ablepharus kitaibelli</i>	<i>Ablepharus rueppellii</i>	חֶמֶט גָּמֵד	37.
<i>Eumeces schneideri</i>	<i>Eumeces schneiderii</i>	חֶמֶט מְנַמֵּר	38.
<i>Eumeces</i>	<i>Eumeces schneiderii pavimentatus</i>	חֶמֶט מְנַמֵּר צָפוֹנִי	39.
<i>Eumeces schneideri schneideri</i>	<i>Eumeces schneiderii schneiderii</i>	חֶמֶט מְנַמֵּר דְּרוֹמִי	40.
<i>Acanthodactylus pardalis</i>	<i>Acanthodactylus beershebensis</i>	שְׁנוֹנִית בְּאֶרֶשׁ־בֶּע	41.
<i>Ptyodactylus hasselquistii</i>	<i>Ptyodactylus</i>	מְנִיפָנִית	42.
<i>Ptyodactylus hasselquistii hasselquistii</i>	<i>Ptyodactylus hasselquistii</i>	מְנִיפָנִית אֵילָתִית	43.
<i>Ptyodactylus hasselquistii guttatus</i>	<i>Ptyodactylus guttatus</i>	מְנִיפָנִית מְצוּיָה	44.
<i>Ptyodactylus hasselquistii puiseuxi</i>	<i>Ptyodactylus puiseuxi</i>	מְנִיפָנִית גְּלִילִית	45.
<i>Agama sinaita</i>	<i>Pseudotrapelus sinaitus</i>	חֶרְדּוֹן סִינַי	46.
<i>Coluber rhodorhachis</i>	<i>Platycephalus saharicus</i>	זַעֲמֹן דֶּק	47.
<i>Coluber nummifer</i>	<i>Hemorrhois nummifer</i>	זַעֲמֹן מְטִבְעוֹת	48.
<i>Coluber jugularis</i>	<i>Dolichophis jugularis</i>	זַעֲמֹן שְׁחֹר	49.
<i>Coluber elegantissimus</i>	<i>Platycephalus elegantissimus</i>	זַעֲמֹן יְפֹהֶפֶה	50.
<i>Coluber rogersi</i>	<i>Platycephalus rogersi</i>	זַעֲמֹן אֶפְרַיִם	51.
<i>Coluber najadum</i>	<i>Platycephalus collaris</i>	זַעֲמֹן זֵיתָנִי	52.
<i>Coluber ravergieri</i>	<i>Hemorrhois ravergieri</i>	זַעֲמֹן מְזָרְחִי	53.